

1839.143

Deklaracio pri Homaranismo

DE

D-ro. L. L. Zamenhof.

Aŭtoro de la Lingvo «Esperanto».

○○○○○○

Represo de «HOMARO»

L.^a ELDONO

1913

Eldonejo kaj Presejo de «HOMARO»
Pasaje del Comercio, 8. Madrid
(Hispanlando)

BIBLIOTEKA NARODNA
BN

ENKONDUKO

Kun la permeso de D-ro L. L. Zamenhof ni represas ĉi tie (kune kun ĝia antaŭparolo) lian «Deklaracion pri Homaranismo». Ĉiu, kiu aprobas la principojn de la Homaranismo, estas petata pleniĝi «Respondaron» kaj sendi ĝin al la redakcio de la revuo HOMARO. (Adreso: Centra Oficejo de HOMARO, Chemin de Malley 20, *Lausanne* (Svislando). Por ke la Homaranoj sciu unuj pri la aliaj, la adresoj de la Homaranoj estos publikigataj en la revuo HOMARO.

Kiam la nombro de la Homaranoj estos sufiĉe granda, tiam estos aranĝita la unua kongreso de Homaranoj, kies taskoj estos:

- 1) detale pridiskuti la tutan enhavon de la «Deklaracio pri Homaranismo» kaj per matura komuna interkonsiliĝo kaj interkonsento fari en ĝi ĉiujn ŝanĝojn, elĵetojn aŭ aldonojn, kiuj eble montriĝos necesaj;

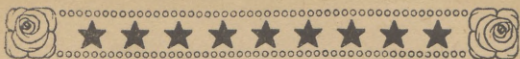
- 2) interkonsiliĝi pri tio, kiamaniere oni povas plej bone doni al la Homaranismo formon aktivan kaj reale enkonduki ĝin en la vivon praktikan.

Redakcio de HOMARO.

Biblioteka Narodowa
Warszawa

30001018476505

HOMARANISMO

De D^{ro} L. L. ZAMENHOF

Varsovio (Pollando) Ruslando

•••••

ANTAŬPAROLO

La ĉi tie donata Deklaracio prezentas mian politika-religian kredon.

Ĉar oni konas min kiel aŭtoron de Esperanto, tial multaj personoj eble identigos la Homaranismon kun Esperanto aŭ kun la tiel nomata «interna ideo de la Esperantismo»; tio tamen estus eraro. Dum la esenco de Esperanto estas plena *neŭtraleco* kaj la esperantisma ideo prezentas nur nedifinitan fratecan *senton* kaj *esperon*, kiujn nature naskas la renkontiĝado sur neŭtrala lingva fundamento kaj kiujn ĉiu esperantisto havas plenan rajton ne sole komentarii al si tiel, kiel li volas, sed eĉ ĝenerale akcepti aŭ ne akcepti ilin—la Homaranismo estas speciala kaj tute difinita politika-religia programo, kiu prezentas

1940 D. 4943

I 839.143

mian kredon pure *privatan* kaj la aliajn esperantistojn tute ne koncernas.

Mi antaŭvidas tre bone, ke la malamikoj de Esperanto uzos mian deklaracion pri Homaranismo kiel batalilon kontraŭ Esperanto, kaj mian pure personan principaron ili prezentos al la mondo kiel devigan principaron de ĉiuj esperantistoj. Tio estas la kaŭzo, pro kiu mi dum tre longa tempo havis la intencon aŭ tute ne publikigi mian kredon, aŭ publikigi ĝin anonime. Sed mi forĵetis tiun intencon, ĉar mi trovis, ke tio estus nepardoninda senkuraĝeco. Tamen, por tute liberigi la esperantistojn de ĉia suspekta solidareco kun miaj privataj politikaj kaj religiaj konvinkoj, mi dum la oka universala kongreso de Esperanto publike formetis de mi ĉian oficialan rolon en la aferoj de Esperanto.

Ne por la celo de propagando mi publikigas nun mian kredon; mi simple deziras, ke miaj amikoj *konu* mian kredon, por ke ilin ne mirigu mia rilato al tiu aŭ alia politika aŭ religia demando

kaj por ke la personoj, kiuj havas la samajn principojn kiel mi, sciuj, ke ni estas samprincipanoj.

L. L. Zamenhof.

Varsovio, Majo 1913.

Deklaracio pri Homaranismo.

Mi estas Homarano; tio signifas, ke mi gvidas min en la vivo per la sekvantaj principoj:

I.

Mi estas homo, kaj la tutan homaron mi rigardas kiel unu familion; la dividitecon de la homaro en diversajn reciproke malamikajn gentojn kaj gent-religiajn komunumojn mi rigardas kiel unu el la plej grandaj malfeliĉoj, kiu pli aŭ malpli frue devas malaperi kaj kies malaperon mi devas akceladi laŭ mia povo.

II.

Mi vidas en ĉiu homo nur homon, kaj mi taksas ĉiun homon nur laŭ lia per-

sona valoro kaj agoj. Ĉian ofendadon aŭ premadon de homo pro tio, ke li apartenas al alia gento, alia lingvo, alia religio aŭ alia socia klaso ol mi, mi rigardas kiel barbareco.

III.

Mi konscias, ke ĉiu lando apartenas ne al tiu aŭ alia gento, sed plene egalrajte al ĉiuj siaj loĝantoj, kian ajn supozatan devenon, lingvon, religion aŭ socian rolon ili havas; la identigadon de la interesoj de lando kun la interesoj de tiu aŭ alia gento aŭ religio kaj la pretekstadon de iaj historiaj rajtoj, kiuj permesas al unu gento en la lando regi super la aliaj gentoj kaj forrifuzi al ili la plej elementan kaj naturan rajton je la patrujo, mi rigardas kiel restaĵon el la tempoj barbaraj, kiam ekzistis nur rajto de pugno kaj glavo.

IV.

Mi konscias, ke ĉiu regno kaj ĉiu provinco devas porti nomon neŭtrale-geografian, sed ne la nomon de ia gento,

lingvo aŭ religio, ĉar la gentaj nomoj, kiujn portas ankoraŭ multaj landoj de la malnova mondo, estas la ĉefa kaŭzo, pro kiu la loĝantoj de unu supozata deveno rigardas sin kiel mastrojn super la loĝantoj de alia deveno. Ĝis la tempo, kiam tiuj landoj ricevos nomojn neŭtralajn, mi devas almenaŭ en interparolado kun miaj samprincipanoj nomi tiujn landojn laŭ iliaj ĉefurboj kun aldonado de la vortoj «regno», «provincio» k. t. p.

V.

Mi konscias, ke en sia privata vivo ĉiu homo havas plenan kaj nedisputeblan rajton paroli tiun lingvon aŭ dialekton, kiu estas al li plej agrabla, kaj konfesi tiun religion, kiu plej multe lin kontentigas, sed en komunikiĝado kun homoj de aliaj lingvoj aŭ religioj li devas peni uzi lingvon neŭtralan kaj vivi laŭ etiko kaj moroj neŭtralaj. Mi konscias, ke por samregnanoj kaj samurbanoj la rolon de lingvo neŭtrala povas ludi la lingvo regna aŭ tiu kultura lingv-

o, kiun parolas la plimulto de la lokaj loĝantoj, sed ke tio devas esti rigardata nur kiel prooportuna cede de la malplimulto al la plimulto, sed ne kiel ia humiliga tributo, kiu ŝaldas gentoj mastrataj al gentoj mastrantaj. Mi konscias, ke en tiaj lokoj, kie batalas inter si diversaj gentoj, estas dezirinde, ke en la publikaj institucioj estu uzata lingvo neŭtrale homa, aŭ ke almenaŭ krom la gentlingvaj kulturejoj tie ekzistu ankaŭ specialaj lernejoj kaj kulturaj institucioj kun lingvo neŭtrale-homa, por ke ĉiuj dezirantoj povu ĉerpi kulturon kaj eduki siajn infanojn en senŝovinisma spirito neŭtrale-homa.

VI.

Ĉar mi konscias, ke la reciproka malpaco inter la homoj neniam ĉesos, ĝis la homoj alkiutimiĝos starigi la nomon «homo» pli alte, ol la nomon de gento, kaj ĉar la tro nepreciza vorto «popolo» ofte donas kaŭzon al genta ŝovinismo, disputoj kaj malbonuzoj kaj ofte malamale dividas inter si la filojn de la sama

lando aŭ eĉ de la sama gento, tial je la demando, al kiu popolo mi alkalkulas min, mi respondas: mi estas Homarano; nur tiam, kiam oni demandas min speciale pri mia regno, provinco, lingvo, deveno aŭ religio, mi donas pri tio precizajn respondojn.

VII.

Mia patrolando mi nomas tiun landon, en kiu mi naskiĝis; mia hejmolando mi nomas tiun landon, en kiu mi estas konstanta, fikshejma loĝanto. Sed ĉar pro la nedifiniteco de la vorto «lando» la vortoj «patrolando» kaj «hejmolando» estas tre neprecisaj kaj ofte kaŭzas disputojn kaj malpacon kaj malamike disigas inter si la filojn de la sama terpeco, tial en ĉiuj dubaj okazoj mi evitas tiujn neprecizajn vortojn kaj uzas anstataŭ ili la pli precisajn vortojn «patruja regno», «patruja regiono», «patruja urbo», «hejma regno», «hejma regiono», «hejma urbo».

VIII.

Patriotismo mi nomas la servadon al

la bono de ĉiuj miaj samhejmanoj, kían ajn devenon, lingvon, religion aŭ socian rolon ili havas. La servadon speciale al la interesoj de unu gento aŭ la malamon kontraŭ alihejmuloj mi neniam devas nomi patriotismo. Mi konscias, ke profunda amo al sia patrujo kaj al sia hejmo estas afero tute natura kaj komuna al ĉiuj homoj, kaj nur nenormalaj eksteraj cirkonstancoj povas paraliziti tiun tute naturan senton. Tial se en mia hejmo ĉiuj laboroj estas ekspluatataj por la oportuneco aŭ gloro de unu speciala gento kaj tio paralizas mian entuziasmon por socia laborado aŭ eĉ devigas min revii pri alia hejmolando, mi ne devas malesperi, sed mi devas min konsoli per la kredo, ke la nenormala stato en mia hejmo pli aŭ malpli frue pasos kaj miaj filoj aŭ nepoj plene ĝuos tiun fortigan entuziasmon, kiun en mi paralizis la maljusteco de miaj samhejmanoj.

IX.

Konsciante, ke lingvo devas esti por

la homo ne celo, sed nur rimedo, ne disigilo, sed unuigilo kaj ke la lingva ŝovinismo estas unu el la ĉefaj kaŭzoj de malamo inter la homoj, mi nenian gentan lingvon aŭ dialekton devas rigardi kiel mian sanktaĵon, kiel ajn mi ĝin amus, nek fari el ĝi mian batalan standardon. Kiam oni min demandas speciale pri mia lingvo gepatra, mi nomas senŝovinisme tiun lingvon aŭ dialekton, en kiu mi en mia infaneco parolis kun miaj gepatroj; kiam oni min demandas speciale pri mia lingvo persona, mi—gvidante min per neniaj ŝovinismaj konsideroj—nomas tiun lingvon, kiun mi persone plej bone posedas aŭ plej volonte uzas; sed kia ajn estas mia lingvo gepatra aŭ persona, mi devas posediankaŭ tiun neŭtrale-homan lingvon, kiun miaj samtempuloj uzas por rilatoj intergentaj, por ke mi ne bezonu miakulpe altrudi al aliuloj mian lingvon kaj por ke mi havu moralan rajton deziri, ke aliuloj ne altrudu al mi sian, kaj por ke mi povu sur senŝovinisma bazo servi al la kulturo neŭtrale-homa.

X.

Konsciante, ke religio devas esti nur afero de sincera kredo, sed ne ludi la rolon de hereda genta disigilo, mi nomas mia religio nur tiun religion aŭ religion anstataŭantan sistemon, je kiu mi efektive kredas. Sed kia ajn estas mia religio, mi konfesas ĝin laŭ la neŭtrale-homaj principoj «homaranaj», kiuj konsistas en jeno:

a) La plej altan por mi ne kompreneblan Forton, kiu estas la kaŭzo de la kaŭzoj en la mondo materia kaj morala, mi povas nomi per la nomo «Dio» aŭ per alia nomo, sed mi konscias, ke la esenco de tiu Forto ĉiu havas la rajton prezenti al si tiel, kiel diktas al li lia prudento kaj koro aŭ la instruoj de lia eklezio. Neniaĵ mi devas malami moki aŭ persekuti iun pro tio, ke lia kredo pri Dio estas alia ol mia.

b) Mi konscias, ke la esenco de la veraj religiaj ordonoj kuŝas en la koro de ĉiu homo sub la formo de konscienco kaj ke la ĉefa, por ĉiuj homoj deviga

principo de tiuj ordonoj estas: agu kun aliuloj tiel, kiel vi dezirus, ke aliuloj agu kun vi; ĉion alian en la religio mi rigardas kiel aldonojn, kiujn ĉiu homo, konforme al sia kredo, havas la rajton rigardi aŭ kiel devigajn por li dirojn de Dio, aŭ kiel komentariojn, kiujn miksite kun legendoj donis al ni diversgentaj grandaj instruintoj de la homaro, kaj kiel morojn, kiuj estas starigitaj de homoj kaj kies plenumado aŭ neplenumado dependas de nia volo.

e) Se mi kredas je neniu el la ekzistantaj revelaciaj religioj, mi ne devas resti en iu el ili sole pro motivoj gentaj kaj per mia restado erarigi la homojn pri miaj konvinkoj kaj herede nutri por senfinaj generacioj intergentan dis-econ, sed mi devas—se la leĝoj de mia lando tion permesas—malkaŝe kaj oficiale nomi min «liberkreda», ne identigante tamen la liberkredon speciale kun ateismo, sed rezervante al mia kredado plenan liberecon. Kiam en mia loĝloko ekzistos komuninterkonsente aranĝita, plenforme organizita sengent-

a kaj sendoktrina komunumo de liber-
kredanoj, al kiu mi povos aliĝi kun
plena kontenteco por mia konscienco
kaj por la bezonoj de mia koro, tiam—
por fiksi fortike kaj precize mian religi-
an neŭtralecon kaj savi mian posteular-
on kontraŭ senprogrameco kaj konsek-
vence kontraŭ refalo en gente-religian
ŝovinismon—mi devas aliĝi al tiu liber-
kreda komunumo tute oficiale kaj he-
redigeble kaj akcepti por mi ĝian neŭ-
tralan nomon, ĝiajn komunumajn aranĝ-
ojn, ĝiajn nedevigajn neŭtrale-homajn
festojn kaj morojn, ĝian neŭtrale-homan
kalendaron k. t. p.; ĝis tiu tempo mi
povas resti oficiale alskribita al tiu
religio, en kiu mi naskiĝis, sed mi dev-
as ĉiam aldoni al ĝia nomo la vorton
«liberkreda», por montri, ke mi alkal-
kulas min al ĝi nur provizore, laŭmore
kaj administre.

RESPONDARO

Mi aprobas la esencon de la Homaranismo kaj mi petas enskribi min en la adresaron de la Homaranoj.

SUBSKRIBO

1. *Mia nomo familia estas:*
2. *Mia nomo persona estas:*
3. *Mi naskiĝis en la jaro:*
4. *Laŭ mia profesio mi estas:*
5. *Mia patrujo estas:* a) *Regno:*
..... b) *regiono:*
c) *urbo aŭ vilaĝo:*
6. *Mia hejmo estas:* a) *regno*
..... b) *regiono:*
c) *urbo aŭ vilaĝo:*
d) *strato kaj domo*
7. *La gento de mia supozata deveno estas:*
8. *Mia lingvo gepatra estas:*
9. *Mia lingvo persona estas:*
10. *Mia religio estas:*

